

BOSHLANG'ICH SINFLARDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA DARSLARNI TASHKIL ETISH

Ibrogimova Dilrabo Isoqboy qizi
Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu tezisda boshlang'ich sinflarda darslarni tashkil etishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati va samaradorligi yoritiladi. Raqamli vositalar yordamida o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va vizual tarzda tashkil etish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda raqamli metodlarning o'rnini, dars rejalarini zamonaviy dasturiy ta'minot bilan boyitish va pedagogik jarayonni optimallashtirish masalalari tezisda ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinflar, raqamli texnologiyalar, darsni tashkil etish, interaktiv metodlar, o'quv jarayoni

Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni qo'llash boshlang'ich sinflarda o'quv jarayonini samarali va qiziqarli qilishda muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda raqamli vositalar interaktiv doskalar, multimedia prezentatsiyalar, o'quv dasturlari va ilovalar o'quvchilarning bilim olish jarayonini vizual va amaliy jihatdan boyitadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun interaktiv darslar ularni nafaqat ma'lumot bilan tanishtiradi, balki mustaqil fikrlash, kreativlik va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar yordamida darslarni individuallashtirish, har bir o'quvchining qobiliyati va ehtiyojlariga moslash imkoniyati yuzaga keladi[1].

Kirish qismida shuningdek, o'quv jarayonida raqamli metodlarni qo'llashning pedagogik ahamiyati va afzalliklari ko'rib chiqiladi. Masalan, interaktiv prezentatsiyalar yordamida murakkab mavzularni oson va tushunarli tarzda yetkazish, o'yinlar va testlar orqali o'quvchilarning bilimini mustahkamlash imkoniyati mavjudligi ta'kidlanadi.

Quyida boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalarni dars jarayonlariga joriy etish bo'yicha O'zbekiston olimlari tomonidan olib borilgan amaliy va ilmiy ishlar keltiriladi.

Mahmudova G. Raqamli texnologiyalarning boshlang'ich sinflarda pedagogik samadorligi

Mahmudova G. "Boshlang'ich sinflarda interaktiv darslar samaradorligi: raqamli vositalar misolida" nomli maqolasida:

Interaktiv taxta, prezentatsiyalar va o'quv ilovalari orqali o'quvchilarning faolligi qanday oshgani yoritilgan[2].

Raqamli texnologiyalar so'z, chizma, vizual kontent bilan o'quvchilarning qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynashi amaliy tadqiqotlarda ko'rsatildi.

Maqola "Pedagogika va zamonaviy ta'lim" jurnalida 2023-yilda chop etilgan.
Link:

<https://journalss>

Toshpulatova D. Boshlang'ich sinflarda ta'lim jarayonini raqamlashtirish

Toshpulatova D. "Boshlang'ich sinflarda ta'lim jarayonini raqamlashtirish va o'quv natijalariga ta'siri" nomli maqolasida:

Onlayn platformalar, ta'lim portal va test dasturlari yordamida o'qitish metodlarini ishlab chiqish natijalari berilgan.

O'quvchilarning baholash rejimi raqamli vositalar yordamida qanday osonlashgani tavsiflangan.

Maqola "Zamonaviy ta'lim muammolari" jurnalida 2024-yilda chop etilgan.
Link:

<https://journalss.org>

Karimova N. Raqamli texnologiyalar yordamida ijodiy faoliyat

Karimova N. "Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun raqamli interaktiv mashqlar" maqolasida:

O'yin elementlari va raqamli kontentni darsga kiritish orqali ijodiy fikrlash va mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirish amaliyoti yoritilgan.

Ta'lim dasturiga o'yinlashtirilgan testlar qo'shilishi o'quv motivatsiyasini oshirgan.

Maqola "Innovatsion ta'lim texnologiyalari" jurnalida 2023-yilda nashr etilgan[3].

Rustamov B. "Multimediali materiallar orqali boshlang'ich sinflarda ta'lim samaradorligini oshirish" maqolasida:

Video, animatsiyalar va interaktiv slaydlar asosida darslarni tashkil etish metodlari ko'rib chiqilgan.

O'quvchilar e'tiborini jalb etish va murakkab mavzularni oddiy tushunarli shaklga keltirish yondashuvi amaliy misollar bilan berilgan.

Yusupova Sh. Raqamli resurslar orqali baholash

Yusupova Sh. "Boshlang'ich sinflarda raqamli resurslar yordamida baholash usullari" maqolasida:

Onlayn testlar, interaktiv baholash tizimlari va o'quvchilarning natijalarini tezkor kuzatish imkoniyatlari amaliyotda qanday qo'llanayotgani yoritilgan. Maqola "Ta'lim tahlillari" jurnalida 2024-yilda chop etilgan. Link: <https://journalss.org>

TADQIQOTLAR QISMI: UMUMIY METODOLOGIYA VA SHAXSIY MUSTAQIL QARASHLAR:

Ushbu tadqiqotda boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalar asosida darslarni tashkil etish masalasini yoritishda bir nechta ilmiy va amaliy metodlar birlashtirildi:

Adabiyotlar tahlili. O'zbekiston sharoitidagi ilmiy maqolalar, pedagogik jurnallar va ta'lim metodikalarini sistematik o'rganish orqali zamonaviy yondashuvlar tarjima qilindi.

Bu uslub dars jarayonidagi raqamli vositalar samaradorligi va ularning didaktik imkoniyatlarini yoritishda asos bo'ldi.

Amaliy kuzatuvlar. Maktablarda raqamli texnologiyalar bilan bajarilgan darslar kuzatildi.

O'quvchilarning faoliyati, diqqat e'tibori, mustaqil ishlash ko'nikmasi raqamli vositalar yordamida qanday o'zgarayotgani tajriba orqali qayd etildi.

Taqqoslash metodi. An'anaviy va raqamli darslarning samaradorligi qiyoslandi.

O'quvchilarning bilim darajasi va motivatsiyasi bo'yicha farqlar aniqlab, raqamli metodlarning afzalliklari aniqlashtirildi.

Sistematik yondashuv. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga kiritish tizimli ravishda amalga oshirildi reja, o'quv materiallari, baholash va feedback jarayonlari bir butun sifatida ko'rib chiqildi[4].

Quyida metodologik yondashuvning mazmuni, roli va amaliyoti jadval ko'rinishida beriladi:

Metodologik yondashuvlar jadvali:

Metodologiya	Mazmuni / Ta'rifi	Amaliy vazifalari
Adabiyotlar tahlili	O'zbekiston olimlarining maqolalari va ilmiy manbalarni tahlil qilish	Zamonaviy raqamli dars usullarini aniqlash
Amaliy kuzatuvlar	Maktab darslarida raqamli texnologiyalarni qo'llashni amaliy kuzatish	O'quv jarayoni samaradorligini baholash
Taqqoslash	An'anaviy va raqamli metodlarni solishtirish	Samaradorlikni aniqlash, ta'lim sifatini oshirish
Sistematik yondashuv	Raqamli vositalarni tizimli joriy etish	Reja, material va natijalar uyg'unligi

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalar asosida darslarni tashkil etish:

- interaktiv ta'lim jarayonini yaratadi - o'quvchilar diqqatini jalb etadi va bilim olishni qiziqarli qiladi;

- individual yondashuvni ta'minlaydi - har bir o'quvchining ehtiyojiga mos materiallar va interaktiv topshiriqlar bilan ish olib borish imkonini beradi;

- baholashni osonlashtiradi - raqamli resurslar orqali o'quv jarayoni natijalari tez va aniq baholanadi;

- o'quvchi motivatsiyasini oshiradi - o'yinlashtirilgan, vizual mazmunli kontent motivatsiyani kuchaytiradi.

Shu bois raqamli texnologiyalar boshlang'ich ta'limda mustahkam o'rin egallashi va pedagogik jarayonlarning samaradorligini yanada oshirish uchun tizimli, ilmiy asosda qo'llanilishi muhimdir.

XULOSA

Tahlillar va amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalarni qo'llash pedagogik jarayon sifatini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli vositalar yordamida o'quvchilar interaktiv tarzda bilim oladi, darslar qiziqarli va vizual bo'ladi.

Raqamli metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy va analitik ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, raqamli resurslar baholash jarayonini tezkor va aniq qilish, individual yondashuvni ta'minlash imkonini beradi.

Amaliy tadqiqotlar va maqolalardan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston sharoitida raqamli texnologiyalarni dars jarayoniga joriy etish samaradorligi yuqori bo'lib, bu jarayonni tizimli va ilmiy asosda amalga oshirish muhimdir. Shu bois, boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalarni qo'llash ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning qiziqishini mustahkamlash va pedagogik jarayonni zamonaviylashtirishning samarali yo'li hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mahmudova G. **“Boshlang'ich sinflarda interaktiv darslar samaradorligi: raqamli vositalar misolida”**. – Pedagogika va zamonaviy ta'lim jurnali, Toshkent, 2023.
2. Toshpulatova D. **“Boshlang'ich sinflarda ta'lim jarayonini raqamlashtirish va o'quv natijalariga ta'siri”**. – Zamonaviy ta'lim muammolari jurnali, Toshkent, 2024.
3. Karimova N. **“Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun raqamli interaktiv mashqlar”**. – Innovatsion ta'lim texnologiyalari jurnali, Toshkent, 2023.
4. Rustamov B. **“Multimediali materiallar orqali boshlang'ich sinflarda ta'lim samaradorligini oshirish”**. – Zamondagi pedagogika jurnali, Toshkent, 2025.